

Теодор Мацьків

ГЕТЬМАН ІВАН МАЗЕПА — КНЯЗЬ СВЯЩЕННОЇ РИМСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

Гетьман Іван Мазепа (1639—1709),¹ як голова Української Козацької Держави (1687—1709), що, хоч була під протекторатом московського царя, мала широку автономію, виконував в Україні найвищу цивільну та військову владу; його прерогативи були дещо обмежені через т. зв. «Коломацькі статті».² Державна форма протекторату була у тих часах звичайним явищем у тодішній Європі, наприклад: Валахія, Молдавія, Семигород були під турецьким, Голляндія — під еспанським, Прусія — під польським, Ліфляндія й Естляндія (сьогодні Латвія й Естонія) — під шведським протекторатом. Хоч Україна була під московським протекторатом, як слушно завважив німецький історик Ганс Шуман у своїй дисертації, вона мала свою територію, населення, військові сили, тобто козаків, своє законодавство, свою культуру, звичаї й обичаї, навіть дипломатичні зв'язки з чужими державами (крім Польщі та Туреччини), й творець Гетьманської держави Богдан Хмельницький, de facto був суверенним володарем.³

Українська держава була зазначувана на тодішніх європейських мапах,⁴ і чужоземні дипломати звертали на це увагу. Французький посол у Москві, Жан де Балюз (1648—1718), який відвідав 1704 р. гетьмана Мазепу в Батурині, писав у своєму листі: «... З Москви я приїхав на Україну, країну козаків, де я був гостем князя Мазепи, який виконує у цій країні найвищу владу».⁵

¹ Дата народження Мазепи ще і досі лишається спірним питанням, одначе дата 20 березня 1639 є найбільше правдоподібна; докладніше про це див. Оглоблин, *Гетьман Іван Мазепа та його доба*, Записки Наукового Товариства ім. Шевченка, (у дальшому «ЗНТШ»), Нью Йорк—Париж—Торонто 1960, Т. 170, с. 21. Дату смерті, 2 жовтня, н. ст., 1709 устійнив Б. Крупицький у своїй розвідці п. н. «Про дату смерті Мазепи», *Miscellanea Mazeriana*, — Мазепа, Праці Українського Наукового Інституту, (у дальшому «ПУНІ»), Варшава 1939, Т. 47, с. 90-92.

² М. Костомаров, *Мазепа і мазепинці*, Полное собрание сочинений, Петербург 1905, Т. VI, с. 391-2.

³ Hans Schumann, *Der Hetmanstaat 1654—1764*, Dissertation, Breslau 1936, p. 4.

⁴ Johann Baptist Homann, *Neuer Atlas über die gantze Welt*, Nürnberg 1714, p. 166.

⁵ Листа Балюза знайшов І. Борщак у Національній Бібліотеці в Парижі і помістив його в українському перекладі, як додаток до своєї праці п. н. «Мазепа. Людина й історичний діяч», ЗНТШ (1933), Т. с. 28-30.

Це підкреслювали й інші чужинці. Відомий англійський журналіст і автор «Робінзона Крузо», Данило Дефо (1661—1731), у своїй книзі про царя Петра I писав: «...Мазепа не мав королівського титулу, але він був рівний королеві відносно влади, й у всякому відношенні був рівний, якщо у даних обставинах не перевищував короля Августа...»⁶ Мазепа був вповні цього свідомий й уважав себе «мало менше польського короля».⁷

Без сумніву, — Мазепа був відомою постаттю в тодішній Європі. Вже про його вибір гетьманом 4 серпня (25 липня с. с.) 1687 р. писала європейська, зокрема німецька,⁸ а навіть англійська преса.⁹ В 1689 р. Фой де ля Невіль (1649—1706), французький дипломат у Москві, що особисто знав гетьмана, так згадував про нього у своїх споминах: «...цей князь — це не звичайна собі людина, але дуже відома особа, що досконало говорить по латині. Він є з козацького роду».¹⁰

Західньо-європейська освіта, висока товариська культура, військовий досвід, а передусім факт, що Мазепа вміло кермував адміністративним апаратом в Україні та командував п'ятдесятитисячною козацькою армією, високо цінилося в Москві.

Хоча становище Мазепа в Москві було специфічне, всеж таки до його голосу та порад прислуховувався молодий цар Петро, в якого гетьман тішився великою пошаною та довір'ям. У 1700 р. Петро відзначив Мазепу найвищим російським орденом св. Андрея.¹¹ Нездарма писав австрійський посол у Москві, Отто Плеер (1692—1718) у своєму звіті з 8 лютого 1702 р.: «...Мазепа є тут, якого з почестями приймається, а цар відноситься до нього з респектом та пошаною».¹²

Про роллю Мазепа в Москві пише широко німецька, а за нею решта європейської преси. З нагоди прийняття дипломатичного корпусу в Москві, кореспондент гамбурзького тижневика, „Historische Remarques“ у своїй кореспонденції з Москви 27 листопада 1703 р. пише, що «..

⁶ Daniel Defoe, *An Impartial History of the Life and Actions of Peter Alexvitz, the Present Czar of Muscovy...*, London 1728, p. 208. („...Mazepa was not a King in Title, he was Equal to King in Power, and every way Equal if not Superior to King Augustus in the divided Circumstances, in which Power stood, even the best of it.“)

⁷ Костомаров, *op. cit.*, с. 422.

⁸ Докладніше про це див.: Б. Крупницький, «Гетьман Мазепа в освітленні німецької літератури його часу», *Записки Чина св. Василя Великого*, Жовква 1932, Т. IV, с. 292-316; Theodor Mackiw, *Mazepa im Lichte der zeitgenössischen deutschen Quellen*, München 1963, ЗНТШ, Т. 174.

⁹ Докладніше див., мою працю: *Prince Mazepa, Hetman of Ukraine in Contemporary English Publications, 1687—1709*, Chicago 1967.

¹⁰ Foy de la Neuville, *Relation curieuse et nouvelle de Moscovie...*, de la Haye 1699; я користувався англійським перекладом: *An Account of Muscovy as it was in the year 1689*, London 1699, p. 43.

¹¹ Костомаров, *op. cit.*, стор. 483.

¹² Haus, Hof, u.-Staatsarchiv, (Австрійський Державний Архів, у дальшому АДА), Russica 1-20; також: Н. Устрялов, *История царствования Петра Великого*, СПб., 1858—1863, Т. IV, ч. 2, стор. 573.

пар довго й приязно розмовляв з гетьманом Мазепою, який подарував йому прикрашену діамантами шаблю».¹³ При тій нагоді автор кореспонденції подав доволі вірний та цікавий життєпис Мазепи. Ляйпцігський місячник „Die Europäische Fama“ надрукував на першій сторінці портрет Мазепи та помістив його доволі велику біографію в прихильному світлі, підкреслюючи военні подвиги гетьмана.¹⁴ Віденський двотижневик „Der Post-tägliche Mercurius“ з 25 березня 1705 р. дослівно писав: «Москва 11 лютого. Вчора виїхали Їх Ексцеленція, Пан Герман (Іван) Мазепа, Генерал або Начальний Вождь... Запорозьких Козаків... до своєї резиденції в Барудін (Батурин) на Україну...».¹⁵ Інший віденський двотижневик, „Das Wienerische Diarium“ з 16 грудня 1706 р., згадуючи про гетьмана, називає його «Полевим Маршалом» (Фельдмаршалом).¹⁶

Як широко знали про Мазепу у світі, свідчить хоча б такий факт, що одна з найстарших американських газет, „The Boston News-Letter“ з 29 січня 1705 р. спираючись на інформації лондонського часопису „The Post-Man“ з 15 серпня 1704 р., писала: «... славний Мазепа, що командує козацьким військом, в склад якого входить 19.000 вибраних козаків та обоз артилерії з 36-ти гармат, з'єднався з королем Августом недалеко Яворова. Цей князь [Мазепа] здобув два сильні замки від князя Любомирського».¹⁷

За свої военні успіхи Мазепа одержав у 1703 р. від Августа II найвище тодішнє польське відзначення — орден «Білого Орла»,¹⁸ а згодом титул «князя [Reichsfürst] св. Римської Імперії» від тодішнього «римського цесаря німецького народу», Йосифа I. Цар, намагаючись для своїх любимців дістати від цесаря різні титули, поручив німець-

¹³ *Historische Remarques*, Hamburg 22 Januar 1704, No. 4, p. 26.

¹⁴ *Die Europäische Fama, welche den gegenwärtigen Zustand der vornehmsten Höfe entdecket*, Leipzig 1706, Vol. XXV, p. 1. Докладніше про портрет Мазепи гл. мою статтю: «Гравюра Мазепи з 1706 р.», Український Історик, (1966), Т. III, ч. 1-2, стор. 69-72. Життєпис Мазепи був вже надрукований у першому виданні «Європейської Фами» за 1704 р., Т. XXV, стор. 57-60.

¹⁵ *Der Post-tägliche Mercurius...*, Wien, 25 März 1705; „...Gestern seynd Ihr Excell. der Hr. Hermann [Ivan] Mазeppa, Genrel oder Feld-Herr der unter Ihre Czaarischen Majestät stehenden Zaporowischen Cosacken...“.

¹⁶ *Das Wienerische Diarium...*, No. 273, 13-16 März 1706; („...Feld-Marschall Mазeppa“). На заході прийнято писати прізвище Мазепи через два «п», однак гетьман, підписуючись латинкою, вживав тільки одне «п». Докладніше про це див. мою статтю „Mазeppa or Mазeppa?“, *The Ukrainian Review*, (1963), Vol. X, No. 4, pp. 42-45.

¹⁷ *The Boston News-Letter*, No. 41, January 22-29, 1705; („...the Cossacks commanded by the famous Mазeppa, consisting of 19.000 Choice men, with Train of Artillery of 36 Pieces have join'd King Augustus near Jaworow. That Prince has taken 2 strong Castles belonging to Prince Lubomirski“). Докладніше про це гл. мою статтю „Reports on Mазeppa in Colonial America“, *The News Review*, Toronto 1966, Vol. VI, No. 1, pp. 14-21).

¹⁸ Костомаров, *op. cit.*, стор. 523.

кому дипломатові на російській службі, баронові Гайнріхові фон Гуйссен,¹⁹ вистаратися княжий титул і для Мазепи.

Гуйссен згадує у своїх споминах,²⁰ що на доручення царя він дістав у Відні титул графа для царського канцлера, Ф. Головкина, та титул князя для фаворита царя, О. Меншікова й для гетьмана Мазепи.²¹ При тому Гуйссен зазначив, що через брак грошей, він не міг викупити княжої грамоти для Мазепи.²²

Можливо, що Гуйссенові забракло грошей, одначе, як це виходить зі свідчень генеральної старшини та небожа Гетьмана, Андрія Войнаровського,²³ по смерті Мазепи в Бендерах, гетьман був передав Меншікову на цю ціль 3.000 дукатів.²⁴ Що Мазепа дійсно дав гроші Меншікову на видатки у зв'язку з цією княжою грамотою, знаходимо про це потвердження в листі самого Гуйссена з дня 8 червня 1707 р. до цісарського міністра закордонних справ, кн. Шенборна, в якому він зазначає, що Меншіков негайно вишле до Відня належну суму, як тільки буде готова княжа грамота для Мазепи.²⁵

Дещо більше світла кидає на справу цієї княжої грамоти лист Мазепи до цісаря Йосифа I, який знаходиться в «Райхсадельсактенамт» — Австрійського Державного Архіву у Відні.²⁶

У цьому без дати, (правдоподібно з 1707 р.) по-німецьки писаному листі до цісаря, Мазепа згадує на вступі про свої заслуги у війнах про-

¹⁹ Про дипломатичну діяльність Гуйссена див.: Н. von Glümer, Heinrich Huysen, ein Essener Stadtkind als Gelehrter und Diplomat im Dienste Peter des Grossen, Beiträge zur Geschichte von Stadt und Stift Essen 1911, Heft No. 33.

²⁰ Петро ван Гавен (1715—1757), написав на осові своїх споми-нів (він подорожував по Росії, а опісля був пастором при данській амбасаді в Петербурзі) та записок Гуйссена цікаву працю про тодішню Росію п. н. Nye og forbedrede Efterraetninger om det russiske Rige, Copenhagen 1747, 2 Vols., я користувався німецьким перекладом: Anton Friedrich Büsching, „Unterschiedene Abschnitte aus neuen verbesserten Nachrichten von dem Russischen Reich...“, *Magazin für die neue Historie und Geographie*, Halle 1776, Vol. X, pp. 279-364.

²¹ Büsching, op. cit., p. 319.

²² Ibid.

²³ Про життя та діяльність А. Войнаровського гл. цікаву працю: Любомир Винар, *Андрій Войнаровський*, Мюнхен—Клівленд 1962.

²⁴ Докладніше про це гл.: Михайло Возняк, «Бендерська комісія по смерті Мазепи», ПУНІ, (1938), Т. 46, стор. 127, 131.

²⁵ ADA, Russica 1-20; „...Comme ils m'ont envoyé la dite lettre, et que V. Excellence a bien voulu se charger de la presenter à Sa Maj. Imp. je ne saurois recourir en cela qu'à Votre Excellence, laquelle je supplie aussi en cas que l'occasion se presente d'ecrire à S. A. Mr le Prince de Menzikow, de luy marquer, que S. M. J. est disposée de conferer tres gracieusement la dignité du Prince de l'Empire au General Mazerpa. Sa de Alte de Menzikow m'a écrit il y a quelque temps, vouloir m'envoyer l'argent pour cet effet, aussitost qu'il verroit par la main de Votre Excellence, que Sa Maj. Imp. ne refuseroit point cette grace au dit Prince Mazerpa...“; Цю частину листа опублікував Степан Томашівський у своїй статті «Мазепа та австрійська політика», ЗНТШ, (1909), Т. 92, стор. 244-245. Повний текст див. мою працю Мазера im Lichte der zeitgenössischen deutschen Quellen, p. 101.

²⁶ Повний текст листа Мазепи до цісаря був вперше надрукований у моїй статті „Mazepas Fürstentitel im Lichte seines Briefes an Kaiser Josef I.“, *Archiv für Kulturgeschichte*, (1962), Vol. 44, No. 3, pp. 354-356.

ти турків, зокрема про свою участь по стороні «Святої Ліги», яку в 1684 р. зорганізував батько Йосифа I, Леопольд I, проти Оттоманської Порти. Далі Мазепа пише про своє становище та владу, яку він виконує, як гетьман України, і, покликуючись на те, що «Його Цісарський Маєстат» надав княжий титул Меншікову, сподівається, що цісар наділить й його, Мазепу, княжим титулом. З уваги на те, що у нього нема дітей, Мазепа просить наділити княжим титулом також його небожа, Андрія Войнаровського, як його наслідника.²⁷

Згідно з урядовими замітками на останній сторінці Мазепино листа, з наказу цісаря та за підписом кн. Шенборна, дня 1 вересня 1707 р. тільки Мазепі надано титул «Князя св. Римської Імперії», що зазначено також у реєстраційній книзі про надання шляхетських титулів (том XII). На тій же самій сторінці листа Мазепи є дописка „1. Sept. 1707, Nulla expeditio“. На нашу думку, ця дописка походить з пізнішого часу, на що вказує інший почерк письма. Ця дописка є доказом, що Мазепі не послано княжої грамоти. Одначе, її тепер в Австрійському Державному Архіві немає, хоч її там бачив ще в 1887 р. німецький дослідник, М. Грітцнер;²⁸ дальша доля її невідома. Але збереглася кольорова копія княжого гербу Мазепи, що її зробив і помістив у своїй статті кн. О. В. Дабижа, нащадок по матері Дмитра Горленка, прилуцького полковника часів Мазепи, російський дипломат, член російської амбасаді у Відні.²⁹

Хоча княжий титул міг імпонувати Мазепі, одначе, як це слушно завважує С. Томашівський, гетьман «дивився на цю почесність підозріло, добачуючи в цьому інтригу Меншікова, по пляну»: „promoveatur ut amoveatur.“³⁰ Про інтриги Меншікова довідався Мазепа з листа кн. Анни Дольської. У тому листі вона остерігала його перед Меншіковим, який «копає під ним яму і, усунувши його, сам хоче стати гетьманом».³¹ Мабуть Мазепа був свідомий того, бо коли прочитав цього листа, сказав Пилипові Орликові: «... Я сам добре знаю, що вони задумують робити зо мною та зо всіми вами: мене хочуть задовольнити гідністю князя Римської імперії, всю старшину викоринити, наші міста забрати під свою владу, поставити в них своїх начальників та губернаторів... іншим разом князь Олександр Данилович (Меншіков)

²⁷ Див. текст листа Мазепи в додатку.

²⁸ F. Siebmacher, *Grosses und allgemeines Wappenbuch*, bearbeitet von M. Gritzner, Nürnberg 1887, Vol. I, p. 161; Я. Токаржевський-Карашевич, «Походження і герб Гетьмана Мазепи», ПУНІ, (1938), Т. 46, стор. 53-63.

²⁹ Кн. А. В. Дабижа, «Мазепа — князь и его шляхетский и княжеский гербы», Киевская Старина, Київ 1885, Т. XIII, стор. 716. Цю статтю в перекладі на українську мову помістив Богдан Барвінський п. н. «Князь Мазепа і його шляхетський та князівський герб» у журналі *Руслан*, Львів 1909, ч. 140.

³⁰ Томашівський, *op. cit.*, p. 550.

³¹ Костомаров, *op. cit.*, p. 1490. Про це згадує також відомий російський історик, С. М. Солов'єв, *История России с древнейших времен*, М., 1962, К. VIII, стор. 215.

просив у царя для себе Чернігівське князівство, через яке він пробиває собі дорогу до гетьманства».³²

Вже згаданий лист Гуйссена з 8 червня 1707 р. ще більше потверджує інтригу Меншікова, який не з любови до Мезапи старався через Гуйссена приспішити у Відні надання княжої гідности Гетьманові.

Отже, хоч Мазепа був зацікавлений цим титулом, хоч би з уваги на Войнаровського, і дав Меншікову на заплату за виготовлення княжої грамоти 3.000 дукатів, (які, очевидно, «прилипли» до рук грошелюбови Меншікова), але Гетьман не спішив отримати княжу грамоту.

До речі, твердження С. Томашівського, а за ним Б. Крупницького та О. Оглоблина,³³ що Мазепа не одержав своєї княжої грамоти з причини заходів царя через свого посла у Відні, барона Й. Кр. фон Урбіха, який просив цісаря не видавати гетьманові цієї грамоти,³⁴ відповідає правді. Але ці заходи цар поробив уже по переході Гетьмана на шведську сторону (24 або 26 жовтня 1708 р.). Не може бути сумніву, що в той критичний военний час Мазепа не старався про княжу грамоту: немає ніяких доказів на те, щоб гетьман робив які-небудь старання у Відні в цій справі. Зрештою, раз надана Мазепі княжа гідність залишається правосильною, не зважаючи на те, що гетьманові не доручено було відповідної грамоти. Надання княжої гідности Мазепі було в Європі загально відомим. Популярний німецький журнал „*Neu-eröffneter Historischer Bilder-Saal*“ 1710 р., згадуючи про Мазепу, пише: «... Князь Мазепа, як начальний вождь Запорозьських козаків...»³⁵ Урядовий англійський часопис „*The London Gazette*“, згадуючи про перехід Мазепа до Шведів, пише: «... Ми маємо відомості з російського табору на Україні, що князь Мазепа, генерал козаків, перейшов на сторону шведського короля... Цар вже давніше вистарав для генерала Мазепа гідність князя Імперії».³⁶

³² Ibid.

³³ Томашівський, *op. cit.*, 245; В. Крупнуксук, *Hetman Mazepa und seine Zeit, 1687—1709*, Leipzig 1942, p. 159; О. Оглоблин, *op. cit.*, p. 301.

³⁴ ADA, Russica 1-20; „... dass E. K. M. nachdem der Mazeppa dem Tzar meynedig worden und in schwedische Dienst übergangen ist, das über die ihm ehedessen zudedachte reichsfürstenwürde gewöhnliche diploma nit expedieren, sondern den Mazeppa, wan er sich in Hungaren retiriren würde, dem Tzar aushändigen lassen mögten...“ Пор. Томашівський, *op. cit.*, p. 245.

³⁵ *Neu-eröffneter Historischer Bilder-Saal*..., Nürnberg 1710, Vol. V, pp. 25, 170.

³⁶ *The London Gazette*, No. 4502, December 30, 1708 — January 3, 1709, („... We have Advices from the Russian Camp in Ukrainia that Count Mazeppa, General of the Cossacks was gone over to the King of Sweden... The Czar had been endeavoring, for some time past to procure to General Mazeppa the Dignity of a Prince of the Empire...“

Reichsakt

Abschrift.

Allerdurchlauchtigster Grossmächtigster und Unüberwündlichster Römischer Kayser, auch zu Hungarn und Böheimb König etc.

Allergnädigster Herr, Herr.

Eur: Kayserl. Mays. ruhet in Allergnädigsten Andenken, ist auch sonsten der gantzen Christenheit bekandt, wasmassen nach dem durch sonderbare Göttliche providenz, ich zum Oberhaupt General und Heerführer derer über 40.000 streitbarer Mannschaft sich erstreckenden zaporovischen Cosaquen, und darzu gehörigen provincien erwehlet und gebührend confirmiret worden; Ich meine einzige und höchste Sorge und Angelegenheit seyn lassen, wie nicht allein die Ungläubigen Tartern und andere der Christenheit Feinde, von denen Christlichen Gräntzen zurück und kräfttlich abgehalten, sondern auch die in der Christenheit selbst sich wieder Seiner Zaarischen Maÿestät meinem Allergnädigsten Herrn, und Dero allirte Freunde und benachbahrte Hohe Potentaten sich herfürthuende Feinde bestritten, und gedämpffet werden möchten, darbey ich meine eigene Persohn, und der unter mir stehenden Cosaquen, alle Zeit Exponiret, und mit hindansetzung Guths und Blutds denen Feinden entgegen gesetzt, dergestalt, dass ich hoffe, die gantze Christenheit werde von meiner unermüdeten Treu und beständiger aufrichtigkeit, so ich sowohl gegen Siener Zaarischen Maÿestät meinem allergnädigsten Herrn, als auch in sonderheit gegen Eure Kayserliche Maÿestät, als das höchste Haupt der Christenheit, bey allen Gelegenheiten an tag geleet, ein unparthayisch Favor alles Zeugnuß ablegen, und Euer Kayserliche Maÿestät dadurch dero Hohe Kayserliche Gnade mir zuzulegen bewogen werden, welches ich umb so viel mehr wünsche, als Eure Kayserliche Maÿestät dero Christ Väterliche fürsorge und Gnaden bezeugungen nicht allein im Heÿligen Römischen Reiche sondern auch in den entlegensten Örthern der Christenheit extendiren, und ausfliessen lassen, davon der Musscowittische Printz Menschenkopf, als ein von Eurer Kayserlichen Maÿestät begnadigter und declarirter Fürst des Heÿligen Römischen Reiches, ein frisches und klares Zeugnuß gebet.

Solch löbliche und andere dergleichen in Russlandt vorhandeen Exempel muthigen billig alle redliche und in der Christenheit wohl meinende Gemüther an, vor Euer Kayserlichen Maÿestät und dero höchstes Ertzherzogliches Hauss Guth und Blutd auff zu setzen, umb gleichmässiger hohen Kayserlichen Gnaden theilhaftig zu werden.

Wie wohl ich nun wegen meiner Nation und Geburth das Glück nicht habe, unter Euer Kayserlichen Maÿestät Hohen Direction und Befehlich zustehen, so flattirre ich mich doch, in der allerunterthänigsten Treue und beständiger Aufrichtiger Devotion gegen Eure Kayserliche Maÿestät niemanden in der Welt nachzugeben, allermassen ich solches in allen Occassionen bisshero erwiesen zu haben, in meinem Gewissen versichert bin;

Solchem nach, und da Eure Kayserliche Maÿestäts Gnaden ausfluss Universal und durch die gantze Welt zu gehen pfelet, nehme ich die Freÿheit, Eure Kayserliche Maÿestät allerunterthänigst hirmit zu bitten, selbige wolten allergnädigst geruhen mich mit der Hohen Würde eines Fürsten des Heÿligen Römischen

Reichs zu begnadigen und deshalb ein Kaÿserliches Diploma ausfertigen zu lassen, und weil ich vor mich selbst keine Leibes Erben habe, meinen Vettern der wirklich in Pohlen unter mich commandierenden Generalen von *Woinarowsky Mazepa*, solcher fürstlichen Würde zugleich mittheilhaftig werde, und auff seine descendenz fortpflanzen möge;

Ich lebe der tröstlichen Zuversicht und Hoffnung, Eure Kaÿserliche Maÿestät werden in allergnädigster Behertzigung obangezogener Motiven, und dass ich nebst meinen Cosaquen als eine Vormauer der gantzen Christenheit, uns willig bey allen Vorfällenheiten gebrauchen lassen und künfftig noch ferner also thun werden, dieses mein allerunterthänigstes Suchen in Gnaden annehmen und dero Hohe Kaÿserliche Gnade mir hierin wiederfahren lassen, allermassen ich darumb hiermit allerunterthänigst bitte, und in beständiger Treue Devotion und allerunterthänigsten Respect verharre.

E u e r K a ÿ s e r l i c h e n M a ÿ e s t ä t

allerunterthänigster

J o h a n n e s M a z e p a

Ihro Zaarischen Maÿestät geheimber Rath
und General, Ritter des Musskowittischen Ordens S. Andreae, der Zaporowischen Cosacken, Fürst und Feldherr.

Mazepa — Fürstenwürde resolo 1. Sept. 1707
nulla expeditio

An

die Römische Maÿestät auch zu Hungarn und Böheimb Königliche Maÿestät
allerunterthänigste bitte mein

J o h a n n e s M a z e p a

umb allergnedigste Conferirung der
Reichsfürstlichen Dignitae.

expeditur exspeciali
S. C. Mtis. mandato ad
supplicantis pronum
solum

datum

1. Septembris 1707.

S c h ö n b o r n.

Fürstenstand blos für seine Person

Wien 1. September 1707.

Fürst Mazepa

Johannes

russisch geheimer Rath

General, Fürst und Feldherr der

Kosacken.

exped. e speciali sc. M. h. m. d. b. h.
in supplicat. h. s. p. m. v. l. v. V.
j. 1731

Leipzig den 1731

REICHS-AKTEN

Im Reichsland ist die h. m. d. b. h.
den 1. Junii 1707.

und Mazepa.

Im Reichsland ist die h. m. d. b. h.
den 1. Junii 1707.

Die Kämmerer Tag der aus
zu Jürgara und Sö. eimo
Leipzig den 1731

alle die h. m. d. b. h.
den 1. Junii 1707.

Johannes Mazepa

Im Reichsland ist die h. m. d. b. h.
den 1. Junii 1707.

Alle derer ständtlichen Vireiungestigter und
Unübereinständlicher Königlich-er
auch in Ungarn und Szeheim
König.

Allergnädigster Herr, Herr,

Es ist mir zugetragen worden, dass in allernächsteren Aussehen
die allernächsten der ganzen Christenheit erkantet und
von dem allernächsten Könige, Kaiser und gottlicher providenz
in dem Christenheit, General und gottlicher Herr
über die welt, hat diese Mannschafft zu den bestanden
capitulum ihu cristen, und in die armenigen 1000
in die welt und gebührend confirmiert worden
Ist manne wichtige und höchste begehrt und angesehen
von dem Könige, was nicht allein die allernächsten Tasterne
und andere der Christenheit finden, von denen Geistlichen
gehören nicht und können nicht abtrotzen, sondern auch
die in die Christenheit ist, die allernächsten Herrschafft
in dem allernächsten Herr, und Voss allernächsten Herr
und demnach alle die Christenheit zu den bestanden zu